

ANALIZA IZVAJANJA VELJAVNEGA PROSTORSKEGA PLANA SLOVENIJE Z VIDIKA OBRAMBE

ANALYSIS OF IMPLEMENTING THE CURRENT SPATIAL PLAN OF THE REPUBLIC OF
SLOVENIA CONCERNING THE SECTOR OF DEFENS

Samo Drobne, Alma Zavodnik Lamovšek,

Marjan Čeh, Miran Ferlan

POVZETEK

Obramba sodi med pomembnejša, čeprav manj (pre)poznana področja, ki jih je potrebno upoštevati v postopkih urbanističnega in prostorskega planiranja. Zaradi nastajanja nove zakonodaje in novih strateških dokumentov na področju urejanja prostora je bilo potrebno vlogo obrambe v teh postopkih znova ovrednotiti. V ta namen je bila izdelana celovita raziskava z naslovom Strokovne podlage s področja obrambe za Prostorski plan Slovenije. Pričujoči prispevek prikazuje le del rezultatov te raziskave, ki se nanaša na pregled in primerjavo planiranega in sedanjega stanja v prostoru. Pri tem sta bili uporabljeni zgodovinska in deskriptivna metoda dela, v veliko pomoč pa je bila tudi izvedena anketa med slovenskimi občinami in upravnimi enotami. Rezultati ankete kažejo na poznavanje zakonodaje, stanja in problematike na področju obrambe v okviru izvajanja veljavnega Prostorskega plana Slovenije.

ABSTRACT

Defense is despite its admittedly lesser recognizability one of the more significant aspects that need to be considered in the course of urban and spatial planning. With the formation of the new legislation and new strategic documents on spatial planning the role of the defense had to be re-evaluated. Accordingly, a thorough research entitled Professional Bases concerning the Sector of Defense in the Spatial Plan of the Republic of Slovenia was carried out. In this paper the results of the research are presented only with reference to the part giving an overview and comparison of the planned and actual situation in spatial planning. The historical and descriptive work methods were applied, additionally, a survey carried out among Slovene municipalities and administrative units provided an important insight. The survey results implied general knowledge of legislation, situation and problem issues regarding the sector of defense within the framework of implementing the current Spatial Plan of the Republic of Slovenia.

KLJUČNE BESEDE

obramba, prostorski plan, analiza, Slovenija

KEY WORDS

defense, spatial plan, analysis, Slovenia

1. UVOD

Republika Slovenija (RS) je v zadnjem desetletju začela graditi nove temelje svoje državotvornosti. Obramba je pri tem eden od temeljnih elementov za vzpostavitev in zagotavljanje varnosti države. Spremenjenim strateškim razmeram ob pričakovanem vstopu Slovenije v NATO in EU se tako v RS prilagaja tudi obrambni sistem. V procesu prilagajanja novim razmeram igra vedno pomembnejšo vlogo civilna družba, katere sestavni del so tudi pravila (zakonodaja) urejanja

prostora. Do nedavnega je bilo namreč stanje na področju urejanja prostora za potrebe obrambe omejeno in vezano predvsem na zapuščino Jugoslovanske ljudske armade (JLA).

Žal se tudi spremembe na področju urejanja prostora odvijajo zelo počasi. Kljub temu je bil sprejet nov Zakon o urejanju prostora¹, ki v Sloveniji uveljavlja nov sistem prostorskega planiranja. Njegov namen je vzpostaviti načelne in splošne okvirje na državni ravni kot tudi usmeritve za prostorsko planiranje na regionalni in lokalni ravni. Z vključevanjem obrambe v prostorske akte ter s planiranjem in urejanjem prostora za potrebe obrambe se želi doseči usklajenost prostorskih potreb obrambe s potrebami ostalih sektorjev, predvsem pa uspešna mobilizacija, uspešno vodenje oboroženega boja, uspešna premestitev in preusmeritev gospodarstva in drugih dejavnosti na delo v izrednih razmerah in vojni ter zaščita prebivalstva.

V prispevku so predstavljeni pomembnejši rezultati analize izvajanja veljavnega prostorskega plana Slovenije z obrambnega vidika, ki je bila razdeljena v več delovnih korakov³. Najprej je bil izdelan pregled veljavne zasnove obrambnega sistema v državnem prostorskem planu Slovenije in v veljavnem sistemu prostorskega planiranja (vključno s pregledom zakonodaje s področja urejanja prostora in njenih vsebinskih poudarkov, ki se nanašajo na področje obrambe). V nadaljevanju je bila izvedena ankete o upoštevanju obveznih izhodišč iz veljavne zasnove obrambnega sistema v državnem prostorskem planu Slovenije v prostorskih aktih na lokalni ravni. V anketo so bile vključene vse občine in upravne enote v Sloveniji. Rezultati ankete so bili pomemben vir informacij, ki je služil za preverjanje podatkov iz dnevnika vlog lokalnih skupnosti, ki ga vodi Ministrstvo za obrambo RS (MO RS). V dnevniku je vzpostavljena natančna evidenca posredovanja obveznih republiških izhodišč in pogojev s področja obrambe pri spreminjanju prostorsko-planskih in izvedbenih aktov občin. Na podlagi tako dobljenih rezultatov so bili v zadnjem koraku prepoznani poglobljeni problemi, ki so v tem trenutku prisotni pri izvajanju obstoječega prostorskega plana in upoštevanju (obveznih) izhodišč pri prostorskem načrtovanju na ravni lokalnih skupnosti (vsebinsko in formalno).

Poleg tega sta bila izvedena tudi pregled in primerjava planskega in sedanjega stanja v prostoru z vidika različnih sektorskih interesov, ki se kažejo v rabi prostora. Namen primerjalne analize je bil pokazati razporeditev, velikost in medsebojna razmerja območij z določenimi pravnimi režimi posameznih sektorjev (varstvena območja vodnih virov, zavarovana kulturna dediščina, najboljša kmetijska zemljišča ...), s pomočjo katere je bilo potrebno potrditi ali ovreči uveljavljeno splošno mnenje o obrambi kot velikem porabniku prostora, ki poleg tega ustvarja tudi zaprta, za javnost nedostopna območja. Ker je namen prispevka pokazati predvsem obstoječo zasnovo obrambe in izvajanje veljavnega prostorskega plana Slovenije, je treba na te mestu vsaj omeniti, da je obramba v primerjavi z ostalimi sektorji, ki uveljavljajo različne pravne režime na posameznih območjih v prostoru, najmanjši porabnik prostora. S tem je bila zgornja trditev v celoti ovržena.

Pri izdelavi analize, ki je bila sestavljena iz mnogih, med seboj prepletenih korakov, se je bilo potrebno omejiti na ključne časovne mejnike, ki so na eni strani dejavno vplivali na izvajanje veljavnega državnega prostorskega plana, na drugi pa omogočali vsaj minimalno primerljivost

¹ *Predvidoma naj bi stopil v veljavo 01. 01. 2003.*

³ *Vsebine analize izvajanja veljavnega prostorskega plana Slovenije z vidika obrambe, ki jih predstavljamo v tem prispevku, so sestavni del strokovne naloge Strokovne podlage s področja obrambe za Prostorski plan Slovenije (Prosen s sod. 2001).*

uporabljenih podatkov:

- leto 1985 – izdelane so bile karte območij za potrebe obrambe z varnostnimi pasovi v merilu 1 : 200 000 in 1 : 50 000 (Karte teritorije SR Slovenije – kompleksi JNA sa zaštitnim zonama, Savezni sekretariat za narodnu obranu, Beograd 1985);
- leto 1986 – sprejet je bil Dolgoročni plana SRS za obdobje 1986–2000 (UL SRS 1/86);
- leto 1991 – osamosvojitve Slovenije in umik JLA s teritorija RS. Obramba je prešla v državno pristojnost. Pred tem je bila v pristojnosti občin, republike in zveze. S tem se je izgubila kontinuiteta v prostorskem planiranju z vidika zasnove obrambnega sistema v prostoru;
- leto 1994 – Ministrstvo za okolje in prostor (MOP) in Ministrstvo za obrambo (MO) Republike Slovenije sta skupaj izdala Navodilo za določanje in prikazovanje potreb obrambe in zaščite v prostorskih planih (UL RS 23/94);
- leto 1995 – v veljavo je stopil Zakon o obrambi (UL RS 82/94), ki je postavil nove temelje obrambe v RS. Uvedena je bila tudi nova lokalna samouprava (delitev občin);
- leto 1996 – izvedene so bile spremembe Zakona o graditvi objektov (UL RS 59/96), ki določa, da imajo objekti s področja obrambe in objekti s področja zaščite in reševanja uporabno dovoljenje, če so bili od dneva uveljavitve tega zakona v uporabi in se jim namembnost po 25. juniju 1991 ni spremenila;
- leto 1997 – MOP RS je vsem občinam posredovalo Navodilo o upoštevanju obveznih izhodišč obrambe in zaščite v prostorsko-planskih aktih lokalnih skupnosti;
- leto 1999 – MOP, Urad RS za prostorsko planiranje je izdal strokovno priporočilo o izdelovanju planskih aktov občin, tj. skladno s Spremembami in dopolnitvami prostorskih sestavin dolgoročnega in srednjeročnega družbenega plana Republike Slovenije (UL RS 11/99).

V nadaljevanju prispevka je prikazan le del rezultatov obširne raziskave, ki se nanaša na zasnove obrambe v obstoječem sistemu prostorskega planiranja ter analizo izvajanja veljavnega prostorskega plana Slovenije.

2. ZASNOVA OBRAMBE V OBSTOJEČEM SISTEMU PROSTORSKEGA PLANIRANJA

V času bivše Socialistične federativne republike Jugoslavije (SFRJ) so bile v Socialistični republiki Sloveniji (SRS) pristojnosti na področju obrambe omejene. Planiranje prostorskih potreb obrambe je bilo v državni in ne republiški pristojnosti. Tako je v takrat izdelanem in še vedno veljavnem prostorskem planu Slovenije ter v obstoječi zakonodaji, ki ureja področje prostora, zelo malo elementov, na katere bi se lahko oprli pri analizi izvajanja plana ter stanja v prostoru. Dolgoročni plan SRS (UL SRS 1/86) se področja obrambe in zaščite dotika le načelno (predvsem v poglavju »Cilji dolgoročnega plana SRS«).

V pripravi je nova Strategija prostorskega razvoja Slovenije, ki za razliko do sedanjega državnega prostorskega plana predvideva tudi sektorsko usklajevanje interesov v prostoru. Ministrstvo za obrambo RS pa je že v zadnjih spremembah in dopolnitvah državnega prostorskega plana omenjeno kot subjekt planiranja, ki je dolžno pripravljati, vzdrževati in posredovati strokovne podlage, ki se nanašajo na obvezna izhodišča prostorskih sestavin dolgoročnega plana RS ter druge strokovne podlage, ki so potrebne za pripravo prostorsko-planskih in izvedbenih aktov

lokalnih skupnosti. Raziskava je bila zato usmerjena predvsem v veljavna izhodišča obrambe kot izhodišča za planiranje na lokalni ravni. Ker gre za tematiko, ki je sicer sestavni del planskih aktov občin, a se prikazuje na ločenih kartah z oznakami »Ljudska obramba«, »Uradna tajnost« ali »Samo za uradno uporabo«⁴, je bilo treba ugotoviti tudi načine prikazovanja, natančnost, predvsem pa upoštevanje elementov obrambe v prostorskem planiranju.

Analiza veljavnega srednjeročnega plana občine z vidika obrambe je bila izvedena za enajst slovenskih občin⁵. V vzorčnih planskih dokumentih občin, ki so bili izdelani pred letom 1990, so se največkrat prikazovala območja izključne rabe, območja občasne rabe ter območja možne izključne rabe – pri tem pa grafični znaki v planskih dokumentih občin niso bili poenoteni. Poenotenje grafičnih znakov je v veljavi šele od leta 1994, ko je bilo sprejeto Navodilo za določanje in prikazovanje potreb obrambe v prostorskih planih (Ur. l. RS št. 23/94).

V občinskih planskih dokumentih so se območja in objekti za potrebe splošne ljudske obrambe prikazovali v večini primerov le načelno, z opredelitvijo površin, kar je bilo v skladu s tajnostjo in varovanjem podatkov za potrebe obrambe. Elementi obrambe niso (bili) prisotni povsod v prostoru, zato planski dokumenti nekaterih občin ne vsebujejo grafičnih prilog za področje obrambe. Tudi v občinah, kjer so bili elementi obrambe prisotni, grafični elementi niso povsod zastopani v enaki meri in z enakim pomenom. Od tod tudi različna grafična obdelava prikazanih površin in elementov za potrebe obrambe v prostoru.

3. IZVAJANJE VELJAVNEGA PROSTORSKEGA PLANA SLOVENIJE

Analizo dejanskega upoštevanja zakonskih določil in vnosa elementov za potrebe obrambe v planske in druge prostorske dokumente občin pa je bilo mogoče izvesti na podlagi v uvodu omenjenega dnevnika (evidence) prispelih vlog, ki ga vodi MO RS od leta 1996 naprej, ter s pomočjo ankete po občinah in upravnih enotah.

Občina, ki želi izvršiti nek poseg v prostor, mora pridobiti soglasje k posamezni vrsti dokumenta in/ali predhodne pogoje MO RS. Preglednica 1 kaže strukturo vlog občin glede na vsebino iz dnevnika prispelih vlog na MO RS v letih 1996–1999. Analiza teh vlog kaže, da je sodelovanje občin z MO RS v stalnem naraščanju. S tem je v naraščanju tudi zavest občin o prisotnosti objektov in okolišev objektov za potrebe obrambe v prostoru. Prva tovrstna sprememba se je zgodila že po letu 1994, ko sta takratno Ministrstvo za okolje in prostor (MOP) ter MO RS skupaj izdala »Navodilo o določanju in prikazovanju potreb obrambe in zaščite v prostorskih planih«. Kljub temu je še vedno skoraj tretjina občin, ki ne sodelujejo z MO RS. Večina teh občin, ki je nastala šele leta 1998, je (bolj ali manj) urejene prostorske dokumente za svoje območje prenesla iz prejšnje, skupne občine. Dejstvo je tudi, da med občinami, ki še ne sodelujejo z MO RS, ni kar dveh od enajstih mestnih občin, ter da tudi nekatere ostale, večje občine (po številu prebivalstva in dejavnostih) slabo ali pa sploh ne upoštevajo smernic sektorja za obrambo. Kljub temu analiza kaže, da se stanje popravlja: vedno več

⁴ Vzorčni primeri Zasnove območij za potrebe SLO, ki so se kot sestavni, a ločen del (z oznakami »Ljudska obramba«, »uradna tajnost«, »samo za uradno uporabo«) prikazovali v dolgoročnih planih slovenskih občin za obdobje 1986–2000, in sicer za območja občin: Vrhnika, Celje, Koper, Cerknica, Piran, Mozirje, Črnomelj, Sežana, Šmarje pri Jelšah, Gornja Radgona, Murska Sobota idr. Vsi navedeni planski dokumenti občin so bili izdelani pred letom 1990.

⁵ Gradivo je dal iz svojih arhivov na vpogled MOP Urad RS za prostorsko planiranje.

občin se zaveda pomembnosti obrambnega vidika za prostorski razvoj. Število občin, ki sodelujejo z MO RS, je tako vsako leto večje.

Leto	Število vlog po vsebini										Usklajeno z MO RS	
	SPAO	UZ	PIA	PUP	ZN	UN	LN	LD	GD	Drugo	Število vlog	Delež vlog
1996	6	1	0	1	0	0	0	0	0	0	8	100 %
1997	35	1	1	15	3	8	0	0	0	4	28	41,8 %
1998	95	1	1	18	8	13	0	1	2	6	122	84,1 %
1999	110	2	1	19	11	6	5	4	0	14	102	59,3 %
skupaj	246	5	3	53	22	27	5	5	2	24	260	66,3
delež	62,75 %	1,3 %	0,7 %	13,5 %	5,6 %	6,9 %	1,3 %	1,3 %	0,5 %	6,1 %		

Preglednica 1: Vloge občin glede na vsebino (iz dnevnika prispelih vlog; vir: MO RS)

Legenda: **SPAO** – spremembe planskih aktov občine, **UZ** – urbanistična zasnova, **PIA** – planski izvedbeni akt, **PUP** – prostorski ureditveni pogoji, **ZN** – zazidalni načrt, **UN** – ureditveni načrt, **LN** – lokacijski načrt, **LD** – lokacijska dokumentacija, **GD** – gradbeno dovoljenje

Preglednica 1 kaže tudi, da se večina vlog, v katerih občine prosijo MO RS za predhodne pogoje ali soglasja, nanaša na spremembe in dopolnitve planskih aktov občin, na drugem mestu so prostorski ureditveni pogoji, ostali dokumenti pa so zastopani bolj skromno. Od tod je možno izpeljati sklep, da sta vzroka za to predvsem neosveščenost glede potrebe po usklajevanju izvedbenih dokumentov občin z MO RS kot tudi vse dražja izdelava tovrstnih dokumentov. Zaradi vse dražje izdelave izvedbenih dokumentov v splošnem upada tudi njihovo število. Vse pogosteje se izvedbeni dokumenti, predvsem ureditveni in zazidalni načrti, izdelujejo za znanega investitorja, ki je sposoben projekt izvesti »na ključ«. Te ugotovitve so potrdili tudi rezultati ankete po občinah in upravnih enotah.

V zadnjem analiziranem letu je možno opaziti tudi porast vlog, ki se ne nanašajo le na prostorsko dokumentacijo. Zaenkrat je teh vlog še zelo malo. Spreminja se tudi razmerje med vlagatelji vlog za izdajo mnenja MO RS: če so bile v preteklosti to v pretežni večini občine, so to sedaj vse pogosteje drugi subjekti (od gospodarskih družb, združenj do drugih zasebnikov, ki imajo interes v prostoru in ga želijo uskladiti s sektorjem za obrambo).

Razlike v prikazovanju, upoštevanju in izvajanju pogojev ter usmeritev s področja obrambe so razvidne tudi iz rezultatov izvedene ankete po občinah in upravnih enotah, katere pomembnejši rezultati so opisani v nadaljevanju.

Za usmerjanje obrambnega sistema v okviru Prostorskega plana Slovenije je bilo potrebno raziskati obstoječe stanje in dosedanje izvajanje usmeritev iz Dolgoročnega plana SRS za obdobje od leta 1986 do 2000. Namen ankete je bil ugotoviti razlike v planskem in obstoječem stanju na področju obrambe v RS. Poleg tega je anketa želela razkriti tudi problematiko izvajanja veljavnih planskih usmeritev kot vodila pri oblikovanju novih usmeritev za področje obrambe v prostorskem planu Slovenije in njegovo kasnejše izvajanje.

Anketiranje je potekalo na dveh ravneh: na občinski in upravni (odločitev je utemeljena zaradi velikih sprememb v strukturi zaposlenih na občinah po uvedbi lokalne samouprave leta 1994). Dvojni način anketiranja naj bi spodbudil tudi (ponovno) zavedanje o prisotnosti področja obrambe v prostoru.

Z anketo je bilo ugotovljeno predvsem dejansko prikazovanje in upoštevanje obveznih izhodišč obrambe in zaščite v planskih aktih občin v preteklosti in danes, zavedanje o potrebi usklajevanja potreb po prostoru z izhodišči obrambe in zaščite⁶ ter odnos anketiranih do vsebin obrambe in zaščite v prostorskih planih. Na anketo je odgovorilo 35 (59 %) od 59 upravnih enot ter 92 (48 %) od 192 občin.

Najzanimivejši in najbolj ilustrativni so odgovori na vprašanja o seznanjenosti lokalnih skupnosti z zakonskimi in podzakonskimi predpisi za izvajanje obstoječega prostorskega plana na državni ravni. Te ugotovitve so združene z vrsto vprašanj, ki se nanašajo na upoštevanje zakonskih določil v planskih in drugih prostorskih aktih občine (glej tudi preglednico 2):

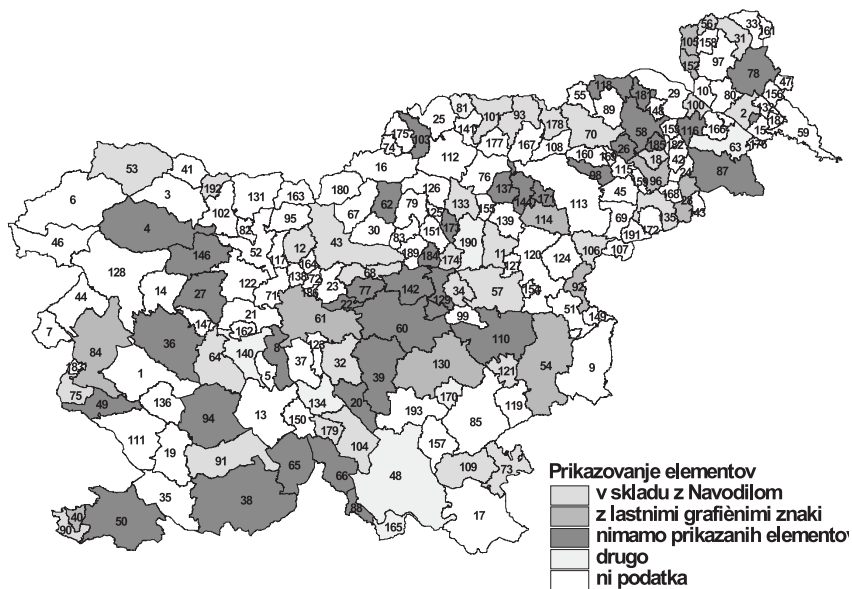
- Po rezultatih ankete je v Sloveniji kar 61 % občin, ki so dovolj seznanjene z zakonskimi predpisi, pa vendar so odgovori glede prikazovanja elementov obrambe v dokumentih zelo različni;
- kar 37 % je v Sloveniji takih občin, ki po svojem mnenju niso dovolj seznanjene z zakonskimi in podzakonskimi predpisi ter priporočili.

možen odgovor	so seznanjeni z zakonskimi določili	prikazujejo v planskih in izvedbenih aktih	upoštevajo pri mnenju za izdajo LD in GD
da	61 %	59 %	43 %
delno	/	/	9 %
ne	37 %	16 %	37 %
drugo	/	19 %	/
ni odgovora	2 %	/	11 %
skupaj	100 %	možnih je bilo več odgovorov	100 %

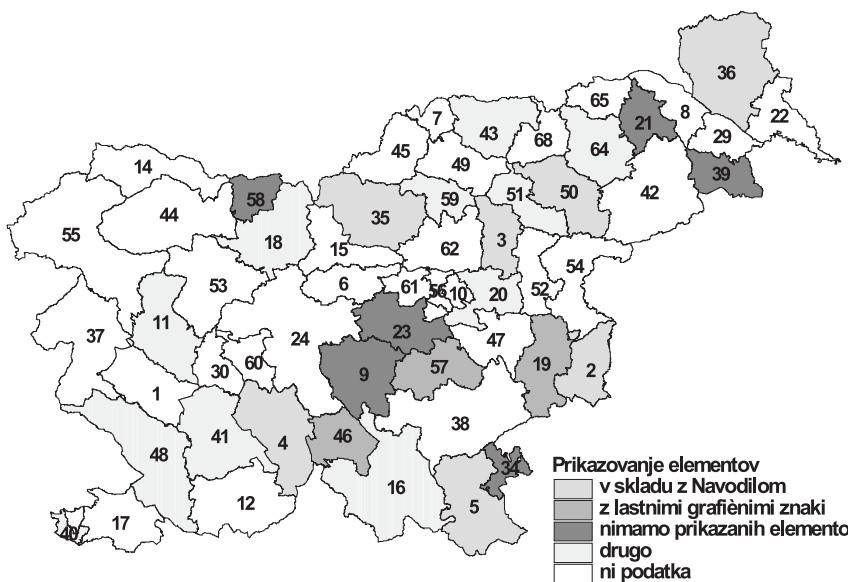
Preglednica 2: Povzetek rezultatov ankete glede seznanjenosti z zakonskimi določili in prikazovanjem/upoštevanjem elementov za potrebe obrambe v planskih in izvedbenih dokumentih ter projektni dokumentaciji

Glede upoštevanja obveznih izhodišč za potrebe obrambe in zaščite pri izdajanju lokacijskih in gradbenih dovoljenj se je torej pokazala dokaj velika razlika med občinami in upravnimi enotami. Ne glede na to, da imajo pristojnost za izdajanje odločb za posege v prostor le upravne enote, na njihovo izdajo lahko vplivajo tudi občine s svojim strokovnim mnenjem. Odgovori v anketi so pokazali, da se pri strokovni presoji nameravanega posega v prostor pogosto »pozablja« na obrambo, saj je na to vprašanje pozitivno odgovorilo le 43 % občin, a kar 85 % upravnih enot.

¹ V tem prispevku uporabljamo besedno zvezo »obramba in zaščita«, saj je bilo pred osamosvojitvijo Slovenije to obravnavano kot enotno področje. Raziskava se sicer osredotoča le na področje obrambe.

Slika 1: Prikazovanje elementov obrambe in zaščite v planskih aktih občin

Slika 2: Prikazovanje elementov obrambe in zaščite v planskih aktih upravnih enot

Upravne enote in občine, v katerih so prisotni objekti obrambe in zaščite, pa prepoznavajo nekatere pomembnejše vplive tovrstnih objektov v prostoru. Le dobra tretjina upravnih enot in četrtnina občin ocenjuje, da ima prisotnost objektov za potrebe obrambe in zaščite negativen vpliv na razvoj dejavnosti v prostoru. Ti vplivi se odražajo predvsem na razvoju poselitve, turizma, infrastrukture in drugi rabi prostora (kmetijstvo, gozdarstvo).

Čeprav je anketa spraševala predvsem po negativnih vplivih objektov za potrebe obrambe in zaščite, se v nekaterih občinah kaže tudi pozitiven odnos do prisotnosti Slovenske vojske v prostoru. V takih primerih občine ugotavljajo, da objekti za potrebe obrambe omogočajo dodatno ponudbo v naselju, da prisotnost teh objektov ni moteča, če so prebivalci dobro obveščeni o njihovi dejavnosti in če ne posegajo (glede hrupa in splošne varnosti) v življenje naselij in samih prebivalcev, ter da je možno opuščene objekte za potrebe obrambe obnoviti in jih nameniti drugim dejavnostim.

4. ZAKLJUČEK

V analizi izvajanja veljavnega Prostorskega plana Slovenije z vidika obrambe sta bila izvedena pregled in primerjava planskega in sedanjega stanja v prostoru.

Primerjava rezultatov ankete, v kateri so bile ugotovljene razlike v prikazovanju, upoštevanju in izvajanju pogojev ter usmeritev obrambe in analize vodenja dnevnika sodelovanja z občinami (evidenca prispelih vlog z občin za izdajo obveznih izhodišč obrambe), ki ga vodi MO RS, kaže na veliko razhajanje dobljenih rezultatov. Iz tega ni mogoče sklepati na pomanjkljivo ali slabo sodelovanje občin in MO RS pri usklajevanju interesov v prostoru, niti na slabo izpolnjevanje zakonskih obveznosti na eni ali drugi strani. Prej jih je možno pripisati kadrovske spremembam, ki so se zgodile z delitvijo pristojnosti na področju urejanja prostora po uvedbi lokalne samouprave. Veliko strokovnjakov, ki so bili zaposleni v občinski upravi, je z nastalimi spremembami odšlo na upravne enote, novonastale občine pa so morale same poskrbeti za ustrezno kadrovske zasedbo na področju urejanja prostora. S tem je prišlo tudi do prekinjenosti poznavanja razmer in različnih področij, ki so prisotni v postopkih usklajevanja namenske rabe prostora v občinskih planskih aktih.

Iz navedenih ugotovitev je mogoče povzeti, da izvajanje obstoječega prostorskega plana Slovenije na področju obrambe v preteklih desetletjih ni potekalo neprekinjeno, temveč je bilo ovirano in prekinjano zaradi vrste družbenih, gospodarskih in političnih sprememb. Spremenjene okoliščine so tako terjale veliko sprememb in prilagajanja zakonskih določil, ki so še vedno v teku. Po vrsti let, se šele sedaj napoveduje zaključek priprave nove zakonodaje na področju urejanja prostora, ki naj bi uredila sistem in ravni planiranja v Sloveniji, prav tako pa bo prišlo do sprememb v hierarhiji in vrsti prostorskih dokumentov, predvsem z uvedbo regionalne ravni in na ravni izvedbenih aktov.

Prekinitev v izvajanju obstoječega prostorskega plana Slovenije na področju obrambe, pa je – kljub trenutno še neurejeni zakonodaji – vse manj. To pomeni, da je področje obrambe v postopkih prostorskega planiranja spet obravnavano enakovredno z ostalimi sektorji, ki imajo izražen svoj interes v slovenskem prostoru. Vse več občin in drugih subjektov se tako spet vključuje v postopek usklajevanja svojih potreb z MO RS. Kljub temu je mogoče podati nekaj predlogov in usmeritev,

ki bi lahko pripomogli k boljšemu sodelovanju med MO RS, prostorskim planiranjem in lokalnimi skupnostmi:

- Kljub ločitvi obrambe in varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami na dva samostojna sektorja je treba še naprej zagotavljati njuno sodelovanje, saj so nekateri elementi obeh sektorjev med seboj povezani (predvsem v primeru naravnih, okoljskih in drugih nesreč ter vojne).
- Sodelovanje med MO RS in lokalnimi skupnostmi je potrebno tudi vsebinsko nadgraditi – sedanje usklajevanje potreb po prostoru poteka namreč v večini primerov le na formalni ravni.
- Za boljše vsebinsko razumevanje je potrebno pripraviti več metodoloških in vsebinskih priročnikov ter navodil, ki bodo pomagali pri izvajanju obstoječega in nastajanju novega prostorskega plana tako na ravni države kot občin.
- V prostorskih dokumentih je potrebno izpostaviti vidik varstva okolja in ravnanja v območjih nevarnosti, ki nastajajo zaradi posebnih dejavnosti v objektih za potrebe obrambe (npr. prisotnost minsko eksplozivnih sredstev).

LITERATURA IN VIRI

Dolgoročni plan SRS za obdobje 1986–2000, Ur. l. SRS št. 1/86.

Navodilo sektorjem za pripravo strokovnih podlag za prostorski plan Slovenije, MOP, URSP, 1999.

Navodilo za določanje in prikazovanje potreb obrambe in zaščite v prostorskih planih, Ur. l. RS št. 23/94.

Obvezno izhodišče dolgoročnega plana SR Slovenije za pripravo srednjeročnih planov, Republiški sekretariat za ljudsko obrambo, (ljudska obramba, uradna tajnost, strogo zaupno), Ljubljana, 1984.

Prosen A., A. Zavodnik, S. Drobne, M. Čeh in M. Ferlan, Strokovne podlage s področja obrambe za Prostorski plan Slovenije, Zaključno gradivo strokovne naloge. Ljubljana, FGG, 2001.

Smernice dolgoročnega plana SR Slovenije, Ur. l. SRS št. 27/84.

Strokovno priporočilo o izvrševanju odloka o spremembah in dopolnitvah prostorskih sestavin dolgoročnega in srednjeročnega družbenega plana Republike Slovenije pri pripravi prostorskih sestavin planskih aktov občin ter ugotavljanje njihove usklajenosti z obveznimi izhodišči prostorskih sestavin dolgoročnega in srednjeročnega družbenega plana Republike Slovenije, Ur. l. RS št. 11/99.

Uskladitev s področja obrambe in zaščite – spremembe in dopolnitve prostorskih sestavin planskih aktov občin, MOP, URSP, 1997.

Zakon o graditvi objektov, Ur. l. RS št. 59/96.

Zakon o obrambi in zaščiti, Ur. l. RS št. 15/91.

Zakon o obrambi, Ur. l. RS št. 82/94.

Zakon o planiranju in urejanju prostora v prehodnem obdobju, Ur. l. RS št. 48/90.

Zakon o urejanju naselij in drugih posegov v prostor, Ur. l. SRS št. 18/84.

Zakon o urejanju prostora, Ur. l. SRS št. 18/84.

Zakon o urejanju prostora, 2. obravnava, EPA 397, Poročevalec državnega zbora št. 75, 19. 7. 2002.

viš. pred. mag. Samo Drobne, univ. dipl. inž. geod.

*Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo
Jamova 2, SI-1000 Ljubljana, Slovenija
e-pošta: sdrobne@fgg.uni-lj.si*

viš. pred. mag. Alma Zavodnik Lamovšek, univ. dipl. inž. arh.

*Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo
Jamova 2, SI-1000 Ljubljana, Slovenija
e-pošta: azavodni@fgg.uni-lj.si*

asis. dr. Marjan Čeh, univ. dipl. univ. inž. geod.

*Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo
Jamova 2, SI-1000 Ljubljana, Slovenija
e-pošta: mceh@fgg.uni-lj.si*

viš. pred. dr. Miran Ferlan, univ. dipl. inž. geod.

*Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo
Jamova 2, SI-1000 Ljubljana, Slovenija
e-pošta: mferlan@fgg.uni-lj.si*

Recenzija: dr. Andrej Pogačnik, Metka Jug

Prispelo v objavo: 17. september 2002